

Jämför kursplanerna

Vardagsaktiviteter Lgrsär22–Lgrsär11

KURSPLANER

Här kan du jämföra kursplanen i Lgrsär22 med kursplanen i Lgrsär11. Dokumentet ska underlätta för dig att se vilka ändringar som är gjorda i ämnet. Lgrsär22 tillämpas från höstterminen 2022.

KURSPLAN I VARDAGS- AKTIVITETER

Lgrsär22

I ämnesområdet vardagsaktiviteter ingår hem- och konsumentkunskap och samhällsorienterande ämnen. Vardagen i hemmet och tillsammans med andra i samhället har stor betydelse för människan. Med kunskaper om arbetet i hemmet, konsumentfrågor, samhällslivet och omvärlden får människor förutsättningar att handla ansvarsfullt i förhållande till sig själva och andra samt främja hållbar utveckling.

KURSPLAN I VARDAGS- AKTIVITETER

Lgrsär11

Människor har i alla tider och i alla samhällen försökt förstå sina levnadsvillkor och de sociala sammanhang som de ingår i. Att förvalta jorden så att en hållbar utveckling blir möjlig och att utveckla ett samhälle som präglas av demokratiska värden är ett gemensamt ansvar. Kunskaper om hem och samhälle ger människor förutsättningar att orientera sig i en allt mer globaliserad och digitaliserad värld och ta ansvar för sitt handlande.

Ämnets syfte

Undervisningen inom ämnesområdet vardagsaktiviteter ska syfta till att eleverna utvecklar nyfikenhet på och intresse för att veta mer om vardagen i hemmet och samhället. Genom att utveckla kunskaper i hem- och konsumentkunskap och samhällsorienterande ämnen ska eleverna få förutsättningar att utveckla tilltro till sin förmåga att hantera frågor som har betydelse för deras möjligheter till delaktighet och självbestämmande. Undervisningen ska också ge eleverna möjligheter att använda ämnesområdets ord, begrepp och uttrycksformer för att kommunicera om vardagsmiljön och omvärlden.

Genom en undervisning där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att ta initiativ till, planera och genomföra praktiskt arbete som förekommer i ett hem och i vardagsmiljön. Genom undervisningen ska eleverna också få möjligheter att utveckla en medvetenhet om vilka konsekvenser som valen i hushållet får för hälsa, ekonomi och miljö. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om konsumtionens villkor. Därigenom kan undervisningen bidra till ökad självständighet hos eleverna.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om mänskliga rättigheter samt om demokratiska processer och värden. Undervisningen ska också ge eleverna kunskaper i att söka och granska information som behövs i vardagen och för att delta i samhällslivet. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att vara aktiva och ansvarstagande medborgare.

Ämnets syfte

Undervisningen inom ämnesområdet vardagsaktiviteter ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om mönster och rutiner som ingår i vardagen. Eleverna ska ges förutsättningar att ta initiativ till, planera och genomföra aktiviteter som har betydelse för praktiska situationer i hemmet. På så sätt ska undervisningen bidra till ökad självständighet hos eleven och tilltro till den egna förmågan att agera.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om sin närmiljö och dess historia för att på så sätt få perspektiv på det förflutna, nutiden och framtiden. Genom undervisningen ska eleverna också ges möjlighet att utveckla kunskaper om olika geografiska platser och en rumslig medvetenhet för att på så sätt få en ökad förståelse för sin omvärld. Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att utveckla sin förståelse för vad det innebär att vara en aktiv och ansvarstagande medborgare i ett snabbt föränderligt samhälle.

Vidare syftar undervisningen till att eleverna utvecklar kunskaper om olika religioner, en förståelse för olika livsfrågor samt perspektiv på sig själva i relation till andra människor. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om de mänskliga rättigheterna och om demokratiska processer.

Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om olika servicefunktioner i samhället samt om närområdets kultur- och fritidsutbud.

Vidare syftar undervisningen till att eleverna utvecklar kunskaper om ämnesspecifika begrepp. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att bli delaktiga i samtal om vardagsliv och samhälle.

Eleverna ska ges förutsättningar att reflektera över förhållanden i samhället samt över religion och livsfrågor. De ska också få inblick i människors levnadsvillkor på olika platser och under skilda tider. Genom att undervisningen på så sätt bidrar till förståelse av omvärlden och dess mångfald kan eleverna få perspektiv på sig själva i relation till sin omgivning.

Undervisningen inom ämnesområdet vardagsaktiviteter ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att hantera och reflektera över praktiskt arbete som förekommer i ett hem och i vardagsmiljön,
- förmåga att delta i samhällslivet och i demokratiska processer, och
- förmåga att reflektera över samhällsförhållanden och livsfrågor samt människors levnadsvillkor under olika tider och på olika platser.

Genom undervisningen inom ämnesområdet vardagsaktiviteter ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- välja, planera och genomföra aktiviteter i vardagsmiljön,
- undersöka närmiljön, dess natur, historia och traditioner,
- undersöka kristendomen, andra religioner och andra livs-åskådningar,
- reflektera över demokratiska värden, principer och arbetssätt,
- söka information om service- och kulturutbud, och
- använda ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet.

Centralt innehåll

I årskurs 1–3

Vardag i hemmet

- Några enkla metoder för matlagning, däribland bakning.
- Redskap som används vid tillagning av måltider och hur de används på ett säkert och funktionellt sätt.
- Hushållning med livsmedel.
- Rutiner för hygien och rengöring.

Leva tillsammans

- Moraliska frågor och livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel kamratskap, könsroller och döden.
- Normer och regler i elevens livsmiljöer, däribland i skolan och i digitala miljöer.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.
- Grundläggande demokratiska principer och hur demokratiska beslut fattas i skolan.

Omvärld

- Platser i närmiljön som har betydelse för eleverna.
- Några religiösa högtider och symboler.
- Centrala samhällsfunktioner i närsamhället, till exempel räddningstjänst och bibliotek.
- Yrken och verksamheter i samhället.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.

Centralt innehåll

I årskurs 1–3

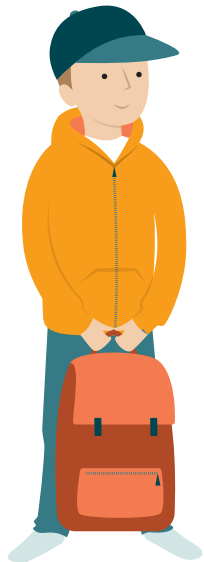
Vardagsrutiner och vardagsmiljö

- Recept och instruktioner och hur de kan följas.
- Bakning och matlagning och olika metoder för detta.
- Hygien och rengöring vid hantering och tillagning av livsmedel.
- Rutiner vid inköp.
- Återvinning och hur den fungerar.
- Redskap som används i hemmet.
- Olycksrisker i hemmet och hur de kan förebyggas.

Omvärld

- Närmiljön och dess traditioner och högtider.
- Platser i närmiljön som har betydelse för eleven.
- Några kristna och andra högtider och några av de vanligaste psalmerna och sångerna.
- Samhällsfunktioner och samhällsservice i närsamhället, till exempel polis och bibliotek. Metoder för att söka information, såväl med som utan digitala verktyg.
- Yrken och verksamheter i samhället.
- Aktuella frågor i samhället med betydelse för eleven.

- Metoder för att söka information. Några olika källors användbarhet och tillförlitlighet.

Leva tillsammans

- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel kamratskap och könsroller.
- Ansvarsfullt agerande vid egen användning av digitala och andra medier.
- Hur demokratiska beslut fattas i skolan, till exempel vid elevråd och klassråd.
- Regler med betydelse för eleven. Trafikregler och säkert beteende i trafiken.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet vardagsaktiviteter för att till exempel kommunicera om vardagsliv och samhälle.

I årskurs 4–6

Vardag i hemmet

- Enkla metoder för matlagning, däribland bakning. Enkla instruktioner för detta och hur de kan förstås och följas. Vanliga begrepp inom matlagning.
- Sammansättning av varierade och balanserade måltider.
- Redskap och teknisk utrustning för hushållsarbete och hur de används på ett säkert och funktionellt sätt.
- Hushållning med livsmedel samt återvinning.
- Olika exempel på betalningsformer och vad några vanliga varor och tjänster kan kosta. Rutiner vid inköp.
- Rutiner för hygien och rengöring.

Leva tillsammans

- Vardagliga moraliska frågor och livsfrågor, till exempel utanförskap, kränkningar, jämställdhet, sexualitet och vad som är viktigt i livet.
- Normer och regler i elevens livsmiljöer, däribland i skolan och i digitala miljöer.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.
- Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas, samt barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Omvärld

- Sverige och platser som har betydelse för eleven.
- Människors levnadsvillkor under olika tider och på olika platser.
- Några högtider, symboler och berättelser inom kristendom, islam och judendom.

I årskurs 4–6

Vardagsrutiner och vardagsmiljö

- Recept och instruktioner och hur de kan läsas och följas.
- Bakning och matlagning och olika metoder för detta.
- Rutiner för måltider.
- Hygien och rengöring vid hantering, tillagning och förvaring av livsmedel.
- Samband mellan mat och hälsa.
- Rutiner vid inköp. Planering och genomförande.
- Konsumentkunskap, till exempel kvalitet och jämförpris.
- Återvinning och hur den fungerar.
- Redskap, verktyg och teknisk utrustning som används i hemmet.
- Olycksrisker i hemmet och hur de kan förebyggas.

Omvärld

- Närmiljön och dess historia, traditioner och högtider.
- Sverige och platser som har betydelse för eleven.
- Några religiöst motiverade levnadsregler och berättelser från kristendom, islam och judendom.
- Samhällsfunktioner och samhällsservice, till exempel räddningstjänst och sjukvård samt fritids- och kulturutbud i närsamhället. Metoder för att söka information, såväl med som utan digitala verktyg.
- Yrken och verksamheter i samhället.
- Aktuella frågor i samhället med betydelse för eleven.
- Information i såväl digitala som andra medier.

- Samhällsfunktioner, till exempel sjukvård samt fritids- och kulturutbud.
- Yrken och verksamheter i samhället.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.
- Metoder för att söka information. Olika källors användbarhet och tillförlitlighet.

Leva tillsammans

- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel kamratskap, könsroller och jämställdhet.
- Ansvarsfullt agerande vid användning av digitala och andra medier.
- Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas, samt alla barns rättigheter, till exempel enligt barnkonventionen.
- Regler och lagar med betydelse för eleven. Trafikregler och säkert beteende i trafiken.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet vardagsaktiviteter för att till exempel kommunicera om vardagsliv och samhälle.

I årskurs 7–9

Vardag i hemmet

- Enkla metoder för matlagning, däribland bakning. Enkla recept samt instruktioner för matlagning och hur de kan förstås och följas. Vanliga begrepp inom matlagning.
- Sammansättning av varierade och balanserade måltider. Måltidens betydelse för gemenskap och välbefinnande.
- Redskap och teknisk utrustning för hushållsarbete och hur de används på ett säkert och funktionellt sätt.
- Hushållning med livsmedel och andra förbrukningsvaror i hemmet samt återvinning.
- Jämförelse av olika produkters pris och kvalitet. Rimlighetsbedömning av pris och mängd. Rutiner vid inköp.
- Rutiner för hygien, rengöring och tvätt.
- Arbetsfördelning i hemmet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Leva tillsammans

- Vardagliga moraliska frågor och livsfrågor, till exempel gott och ont, normer, jämställdhet och relationer.
- Normer och regler i elevens livsmiljöer, däribland i skolan och i digitala miljöer.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.
- Några lagar i Sverige samt konsekvenser av olika typer av kriminalitet, till exempel våldsbrott, sexualbrott och hedersrelaterat våld och förtryck.
- Demokratiska värden och beslutsprocesser samt hur människor kan påverka demokratiska beslut.
- De mänskliga rättigheterna, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen.

I årskurs 7–9

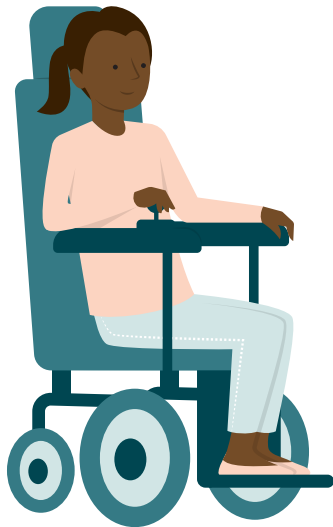
Vardagsrutiner och vardagsmiljö

- Recept och instruktioner och hur de kan läsas och följas.
- Bakning och matlagning och olika metoder för detta.
- Rutiner för måltider och hur måltider kan arrangeras för att skapa gemenskap och välbefinnande.
- Hygien och rengöring vid hantering, tillagning och förvaring av livsmedel.
- Samband mellan mat och hälsa.
- Rutiner vid inköp. Planering och genomförande.
- Konsumentkunskap, till exempel kvalitet och jämförpris.
- Återvinning och hur den fungerar.
- Tvätt, rengöring och vård av olika material och ytor i hemmet. Miljövänliga metoder för detta.
- Redskap, verktyg och teknisk utrustning som används i hemmet.
- Olycksrisker i hemmet och hur de kan förebyggas.
- Arbetsfördelning i hemmet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Omvärld

- Platser i Sverige och världen.
- Människors levnadsvillkor under olika tider och på olika platser.
- Berättelser och traditioner inom olika religioner.
- Samhällsfunktioner och samhällsservice.
- Utbildningsvägar, samt arbetsuppgifter i olika yrken och verksamheter i samhället.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.
- Fältstudier i samhället och naturen.
- Metoder för att söka information. Olika källors användbarhet och tillförlitlighet.

Omvärld

- Närmiljön och dess historia, kulturarv, traditioner och högtider.
- Sverige och världen, platser som har betydelse för eleven.
- Kristendomen i det svenska samhället förr och nu.
- Några religiöst motiverade levnadsregler och berättelser från hinduism och buddhism.
- Samhällsfunktioner och samhällsservice. Metoder för att söka information, såväl med som utan digitala verktyg.
- Utbildningsvägar, yrken och verksamheter i samhället samt entreprenörskap.
- Aktuella frågor och debatter i samhället.
- Reklam och information i såväl digitala som andra medier.

Leva tillsammans

- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, jämställdhet och relationer.
- Ansvarsfullt agerande vid användning av digitala och andra medier.
- Värdegrund, demokrati och alla människors lika värde.
- Regler och lagar med betydelse för eleven. Trafikregler och säkert beteende i trafiken.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet vardagsaktiviteter för att till exempel kommunicera om vardagsliv och samhälle.

Kriterier för bedömning av kunskaper inom ämnesområdet vardagsaktiviteter

Kriterier för bedömning av grundläggande kunskaper i slutet av årskurs 9 (efter elevens förutsättningar)

Eleven **deltar i att hantera** praktiskt arbete som förekommer i ett hem och i vardagsmiljön samt **deltar i kommunikation** om detta.

Eleven **deltar i kommunikation** om möjligheter, rättigheter och skyldigheter i det demokratiska samhället. Eleven **deltar i att söka och använda** information som rör vardagen och samhället.

Eleven **deltar i kommunikation** om samhällsförhållanden och livsfrågor samt om människors levnadsvillkor under olika tider och på olika platser.

Kunskapskrav

Kunskapskrav för grundläggande kunskaper i slutet av årskurs 9 (efter elevens förutsättningar)

Eleven kan **delta** i matlagning och andra arbetsuppgifter som förekommer i vardagsmiljö. I arbetet **deltar** eleven i att använda redskap och livsmedel på ett säkert och fungerande sätt. Eleven **deltar** vid återvinning och källsortering och i kommunikation om olycksrisker och hur olyckor kan förebyggas. Eleven kan **delta** i att orientera sig i närmiljön genom att visa igenkännande och samspela. Dessutom **deltar** eleven i att beskriva platser och miljöer som har betydelse för eleven i Sverige, Europa och övriga delar av världen.

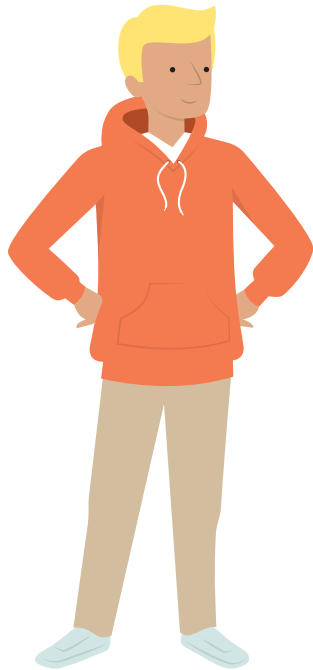
Eleven kan **delta** i kommunikation om levnadsregler och berättelser i världsreligionerna och **deltar** i att beskriva någon kristen tradition och högtid. Dessutom **deltar** eleven i kommunikation om livsfrågor som har betydelse för eleven. Eleven kan **delta** i kommunikation om demokrati och mänskliga rättigheter. Eleven **deltar** också i något gemensamt beslut i skolan. Eleven kan **delta** i att hämta information från olika källor. Eleven kan också **delta** i kommunikation om samhällsinformation och reklam och om aktuella samhällsfrågor och nyheter. Eleven **identifierar** ord, begrepp och symboler på ett i sammanhanget relevant sätt genom att visa igenkännande och samspela.

Kriterier för bedömning av fördjupade kunskaper i slutet av årskurs 9 (efter elevens förutsättningar)

Eleven **hanterar** praktiskt arbete som förekommer i ett hem och i vardagsmiljön samt **kommunicerar** om detta.

Eleven **kommunicerar** om möjligheter, rättigheter och skyldigheter i det demokratiska samhället. Eleven **söker och använder** information som rör vardagen och samhället.

Eleven **kommunicerar** om samhällsförhållanden och livsfrågor samt om människors levnadsvillkor under olika tider och på olika platser.

Kunskapskrav för fördjupade kunskaper i slutet av årskurs 9 (efter elevens förutsättningar)

Eleven kan **laga mat och genomföra** andra arbetsuppgifter som förekommer i vardagsmiljö. I arbetet **använder** eleven redskap och livsmedel på ett säkert och fungerande sätt. Eleven **återvinner och källsorterar och kommunicerar** om olycksrisker och hur olyckor kan förebyggas. Eleven kan **orientera sig** i närmiljön. Dessutom **beskriver** eleven miljöer i närområdet och på hemorten samt platser som har betydelse för eleven i Sverige, Europa och övriga delar av världen.

Eleven kan **kommunicera** om levnadsregler och berättelser i världsreligionerna och **beskriver** någon kristen tradition och högtid. Dessutom **kommunicerar** eleven om livsfrågor som har betydelse för eleven. Eleven kan **kommunicera** om demokrati och mänskliga rättigheter utifrån olika frågor och egna erfarenheter. Eleven **beskriver** också och **bidrar** till demokratiska beslut i skolan och ger exempel på barnets rättigheter enligt barnkonventionen. Eleven kan **hämta** information från olika källor. Eleven kan också **kommunicera** om samhällsinformation och reklam och om aktuella samhällsfrågor och nyheter. Eleven **använder** ord, begrepp och symboler på ett i sammanhanget relevant sätt.